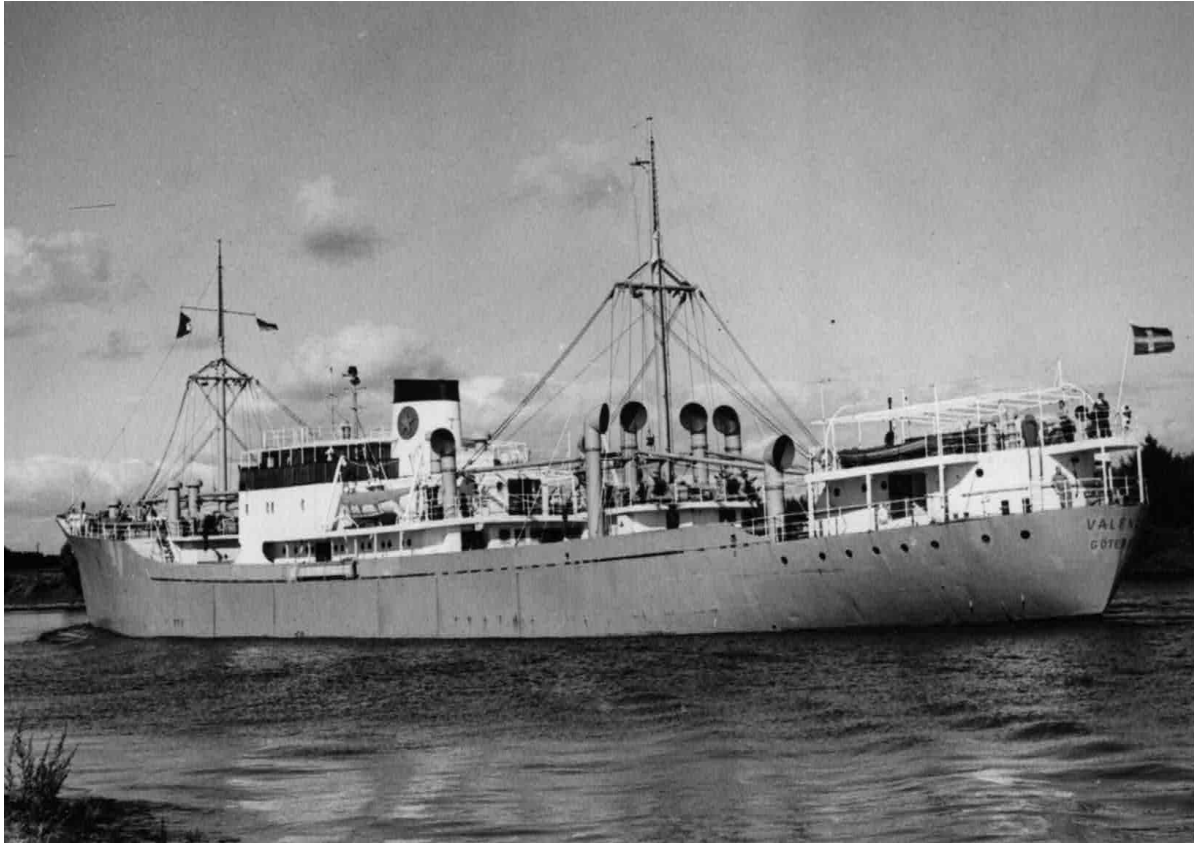

MÅNADSFARTYG Januari 2024 – Motorfartyget *Valencia*

För 70 år sedan, närmare bestämt den 8 januari 1954, levererades motorfartyget *Valencia* till Svenska Lloyd i Göteborg. Byggare var Lindholmens varv. Fartyget var på 3 250 dwt och byggt som en öppen shelterdäckare med lång back och försedd med två luckor på fördäck och två på akterdäck. Maskineriet var dimensionerat för en kontrakterad fart på 13,5 knop.

Valencia var speciellt avsedd för apelsintransporter från Medelhavsländerna, särskilt Spanien, och med tanke på detta hade lastrummen också försetts med speciell ventilation.

Några månader senare, i mars, levererades även ett systerfartyg *Gandia* från Lindholmen till Svenska Lloyd, med samma specifikationer och avsedd för samma trad. Ett och halvt år senare kom det ytterligare ett systerfartyg från Lindholmen, *Almeria*, men nu med ett kraftigare maskineri och byggd för gång i is.

Apelsintransporter från västra Medelhavet var en gammal paradgren för Svenska Lloyd. Rederiets medelavslinje startade 1874 och på premiärturen med den nyanskaffade *s/s Helios* lastades bl.a. apelsiner i Messina.

De muslimska morerna lär vara de som på 900-talet introducerade apelsinen i Spanien och på Sicilien efter att dessa ställen erövrats från de kristna härskarna. I början var apelsinens funktion mest dekorativ eller medicinsk men senare när nya sorter med sötare smak introducerats på 1500-talet av resande handelsmän i Medelhavsregionen blev apelsinerna också en attraktiv frukt för konsumtion. Och med detta följde också odling för avsalu.

I Götheborgs Weckolista annonseras i december 1756 att apelsiner anlät. Men redan 1735 ser man i Öresundstullen att skepparen Mattias Stangenberg förtullat en "1 casse orangier" från Messina avsedd för Stockholm. I. En annan känd "Messina-farare" var J.G. Gollcher som med sina seglande *Svalor* glädde stockholmarna varje vår med färska apelsiner under åren 1829-1857 (se vår blogg).

Messina verkar alltså ha varit föregångare när de gäller apelsiner till Sverige. Men sedan kom Valenica starkt och på 1860-talet verkar de båda sorterna förekomma lika ofta. Idag är Messina mest känt för sina blodapelsiner.

De båda världskrigen medförde naturligtvis avbräck i transporter. I och med Skageracksspärren upphörde trafiken till Medelhavet och istället kom apelsinerna från Valencia till Sverige via järnväg genom Europa. Exporten från Messina upphörde 1943 i samband med de allierades invasion av Sicilien.

I slutet av kriget var det tyska och franska järnvägsnätet mer eller mindre sönderbombat men man lyckades förhandlingsvägen utöka den pågående lejdtrafiken till att även inkludera trafik från Spanien och Portugal. Svenska Lloyds *Dahlia* som legat upplagd sedan leveransen i maj 1941 gick i juli 1944 in i lejdtrafiken på portugisiska och spanska hamnar. Det hann bli tre lejdresor innan krigsslutet varav den sista förde med sig ett stort parti apelsiner från Valencia.

Redan i juni 1945 återupptogs den reguljära Medelhavstrafiken och i slutet av november 1945 anlände Svenska Lloyds *Bernicia* till Caratagena och senare Valenica för att hämta hem första lasten av apelsiner från Spanien till Sverige efter krigsslutet. År 1955 importerade vi 36 000 ton apelsiner från Spanien.

Tillbaka till *Valencia*. Hon tjänade troget Svenska Lloyd fram till 1968 då hon såldes till Filippinerna och döptes om till *Rani*. År 1973 såldes hon vidare till ett annat filippinskt rederi och fick namnet *Renee*. Den 7 september 1983 råkade hon ut för en tropisk storm när hon lastade stockar vid Camiguan Island, Northern Minadai, drev iland och förliste.

Systerbåten *Gandia* såldes också 1968 till Filippinerna och fick då namnet *Rajah*. Hon förliste 1971 i en storm utanför Sabtang Island på resa till Japan med en last av kopparkoncentrat.

Idag har fartygstrafiken med apelsiner från Valencia-distriktet till Sverige uppört och alla transporter sker numera landvägen.

Not

Det fanns även en tidigare *Valencia* (ångfartyg) på 2 590 dwt byggd 1925 i Landskrona. Hon minsprängdes 25 oktober 1942 på resa från Oxelösund med malm till Rotterdam. All ombord kunde räddas.

Text: Bo Jershed

Bildkälla: Johnsen, Oslo